

T.C.
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
Antalya Vergi Dairesi Başkanlığı
Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü

Sayı : 77058783-105[VUK.ÖZ.16.30] - 76177

06.06.2017

Konu : Şüpheli alacağın teminatlı hale gelmesi halinde şüpheli alacak karşılığı ayrılıp ayrılmayacağı ve tahsil edilen alacağın hangi yılın geliri sayılacağı.

İlgide kayıtlı özelge talep formunuz ve eklerinin incelenmesinden, dava ve icra aşamasına gelmiş 1.040.705,90.-TL tutarındaki alacağınızın 180.000,00 TL'lik kısmı için 31.12.2009 tarihinde şüpheli ticari alacak karşılığı ayırdığınız, görülen dava sonucunda davanın lehinize sonuçlandığı ve borçlunun borcunun tamamını 08.09.2010 tarihinde 2004 sayılı İcra İflas Kanununun 36 ncı maddesine göre icra dosyasına depo ederek kararı temyiz ettiği, borçlunun Yargıtay'dan tehir-i icra kararı olarak icra dosyasına yatan tutarın karar kesinleşinceye kadar çekilmemesini sağladığı, Yargıtay 15 inci Hukuk Dairesince yapılan yargılamada 26.01.2012 tarihinde yerel mahkeme kararının onanarak kesinleştiği ve icra dosyasındaki paranın 06.03.2012 tarihinde çekilerek dosyanın kapandığından bahisle, icra dosyasına teminat olarak yatan ve daha sonra kararın kesinleşmesiyle tarafınızca icra dosyasından çekilen şüpheli ticari alacağınızın hangi dönemin geliri olduğu ve şüpheli ticari alacak karşılığı ayrılan alacağın teminatlı hale geldiği yılda tahsil edilip edilmediğine bakılmaksızın şüpheli ticari alacaklar arasından çıkarılıp gelir yazılıp yazılmayacağı hususlarında Başkanlığımızdan özelge talep ettiğiniz anlaşılmıştır.

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 323 üncü maddesinde, "*Ticari ve zirai kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi ile ilgili olmak şartıyla;*

1. *Dava veya icra safhasında bulunan alacaklar;*
2. *Yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlu tarafından ödenmemiş bulunan dava ve icra takibine değmeyecek derecede küçük alacaklar;*

Şüpheli alacak sayılır.

Yukarıda yazılı şüpheli alacaklar için değerlendirme gününün tasarruf değerine göre pasifte karşılık ayrılabilir.

Bu karşılığın hangi alacaklara ait olduğu karşılık hesabında gösterilir. Teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktara inhisar eder. Şüpheli alacakların sonradan tahsil edilen miktarları tahsil edildikleri dönemde kar-zarar hesabına intikal ettirilir."

2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun "*İcranın geri bırakılması için verilecek süre*" başlıklı 36 ncı maddesinde "*İlâma karşı istinaf veya temyiz yoluna başvuran borçlu, hükmolunan para veya eşyanın resmî bir mercie depo edildiğini ispat eder yahut hükmolunan para veya eşya kıymetinde icra mahkemesi tarafından kabul edilecek taşınır rehni veya esham veya tahvilât veya taşınmaz rehni veya muteber banka kefaleti gösterirse veya borçlunun hükmolunan para ve eşyayı karşılayacak malı mahcuz ise icranın geri bırakılması için bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay'dan karar alınmak üzere icra müdürü tarafından kendisine uygun bir süre verilir. Bu süre ancak zorunluluk hâlinde uzatılabilir.*

Borçlu, Devlet veya adli yardımdan yararlanan bir kimse ise teminat gösterme zorunluluğu yoktur.

Ücreti ilgililer tarafından verilirse bölge adliye mahkemesi veya Yargıtay'ca icranın geri bırakılması hakkındaki karar icra dairesine en uygun vasıtalarla bildirilir. Nafaka hükümlerinde böyle bir süre verilemez. Bölge adliye mahkemesince başvurunun haklı görülmesi hâlinde teminatın geri verilip verilmeyeceğine karar verilir.

Yargıtay'ca hükmün bozulması hâlinde borçlunun başvurusu üzerine, bozmanın mahiyetine göre teminatın geri verilip verilmeyeceğine mahkemece kesin olarak karar verilir.

Bölge adliye mahkemesince başvurunun esastan reddine karar verilmesi veya Yargıtayca hükmün onanması hâlinde alacaklının istemi üzerine başkaca işleme gerek kalmaksızın teminata konu olan para alacaklıya ödenir. Mal ve haklar ise, malın türüne göre icra dairesince paraya çevrilir. İlâm alacaklısının teminat üzerinde rüçhan hakkı vardır."

hükümleri yer almaktadır.

Bu bağlamda, bir alacağın şüpheli hale gelebilmesi için, alacağın dava veya icra safhasında bulunması ya da yapılan protestoya veya yazı ile bir defadan fazla istenilmesine rağmen borçlusu tarafından ödenmemiş ve dava veya icra takibine değmeyecek derecede küçük nitelikte bulunması gerekmektedir. Bir alacağın dava veya icra safhasında olduğunun kabulü için ise mahkemeye dava veya icra merciiine takip için dilekçe verilmiş olması, ancak gerek mahkemeye gerek icra merciiine yapılan başvuruların takip edilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, Kanun hükmü gereğince, teminatlı alacaklarda bu karşılık teminattan geri kalan miktarla sınırlı olmakta olup, alacağın ipotek, haciz, rehin, kefil ve benzeri suretlerle teminata bağlanmış olması halinde, şüpheli alacak karşılığı ayrılması mümkün bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bahse konu madde kapsamında ilgili dönemde karşılık ayrıldıktan sonra mezkûr durumların vukubulması, diğer bir ifade ile alacağın teminatlı hale gelmesi halinde, daha önce ayrılan karşılığın iptal edilerek daha önce gider olarak dikkate alınan tutarların gelir hesaplarına intikal ettirilmesi gerekmektedir.

Bu itibarla, 2004 sayılı Kanununun 36 ncı maddesi uyarınca bir borcun icrasının geri bırakılması için borçlu tarafından; hükmolunan paranın resmî bir mercie depo edilmesi ya da hükmolunan para veya eşya kıymetinde icra mahkemesi tarafından kabul edilecek taşınır ve taşınmaz rehni, esham- tahvilât veya muteber banka kefaleti gösterilmesi veyahut borçlunun hükmolunan para ve eşyayı karşılayacak malının mahcuz bulunması gerektiğinden ve söz konusu durumlar şüpheli alacak uygulaması bakımından alacağın teminatlı bulunduğunu gösterdiğinden, daha önce karşılık ayırdığınızı belirttiğiniz alacağınıza ilişkin karşılık ayırma işleminin, paranın icra dosyasına depo edildiği dönemde (2010) iptal edilmiş, dolayısıyla bu yılın kazancının tespitinde dikkate alınmış olması gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.